

РЕЦЕНЗИЯ¹

от доцент д-р Светлана Станкова, Факултет по журналистика и масова комуникация, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Чуждестранна журналистика), с дисертационен труд на тема: „ЛАТИНОАМЕРИКАНСКАТА ИСПАНОЕЗИЧНА ПУБЛИЦИСТИКА ОТ СРЕДАТА НА ХХ ВЕК ДО ДНЕС“, представен от Владимир Стоичков, редовен докторант в катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция“ на Факултета по журналистика и масова комуникация – СУ „Кл. Охридски“, с научен ръководител: проф. дфн Милко Петров.

I. Представяне на докторанта въз основа на подадената документация. Владимир Стоичков е завършил Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ като магистър по журналистика. Редовен докторант е във Факултета по журналистика и масова комуникация, катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция“ от 2019 г. Професионалният опит на Владимир Стоичков е много богат и в разнообразни сфери – университетски преподавател по журналистика, история и литература, писател, журналист, координатор на изложби, конференсист, сценарист и документалист. Разностранната му творческа му биография включва няколко издадени книги на български и испански език, сборник с разкази, множество публикации в българска и испаноезична периодика, 81 авторски серии от българската документална поредица „другата България“, три испаноезични документални филма за ECTV, Еквадор, музеографии и др.

II. Оценка на качествата на дисертационния текст

II.1. Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем

Разработваният в дисертационния труд проблем, за ролята на латиноамериканската испаноезична публицистика като историческо свидетелство от Латинска Америка и влиянието ѝ в тенденциите на съвременната журналистика и литературния пазар, е актуален и значим, като се има предвид, че това е малко проучвана тема в българското академично изследователско поле. Тази публицистика досега не е изследвана в дълбочина, което придава на дисертационния труд допълнителна стойност, особено що се отнася до изследването на дамското присъствие в литературната журналистика като отражение на социалното и политическо развитие в региона през последните шест десетилетия.

II.2. Задълбоченост и изчерпателност на проучването на теоретичните източници

Владимир Стоичков представя в изследването си 122 библиографски източника на български и на испански език с явен стремеж към задълбоченост и изчерпателност на проучването на теоретичните източници, свързани с мястото на публицистиката (литературната журналистика) в латиноамериканската творческа традиция. Трябва да се отбележи, че те включват както съвременни научни трактовки на рефлексивния журналистически разказ, така и базови трудове по теория на журналистиката (Милко

¹ Забележка: Текстът в курсив предлага опорни точки за оценка на изследователските резултати. Препоръчителен обем на рецензията – около 6-7 стандартни страници

Петров, Тотка Монова, Мария Попова, Умберто Еко, Антонио Чека, Томас Мартинес, Андрес Пуерта, Роберто Хершер).

II.3. Доказване с нови средства на съществени страни на вече съществуващи теории, хипотези и др.

В научното си изследване Владимир Стоичков прави теоретичен обзор на съществуващите концепции за връзката между литература и журналистика - обект на продължаващи и до днес академични изследвания и дебати. Трябва да се отбележи, че прегледът на концепции за това какво е литературната журналистика, кои са нейните родоначалници и етапи в Латинска Америка, кои са водещите ѝ жанрове, е направен с явния стремеж да се въведат актуални възгледи и, съответно, съвременни развития и употреби на понятията. Същевременно докторантът доказва влиянието на геополитическия контекст за раждането на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка, търсейки общата историческа основа, общите характеристики на страните от Латинска Америка в зависимост от политическото и социално развитие в региона от колониализма до днес.

II.4. Предлагане на нови трактовки, дефиниции и пр. на актуален и анализиран вече обект на научни изследвания

За да дефинира тенденциите на латиноамериканската испаноезична публицистика в избрания период - от т.нар. „бум“ до днес, Владимир Стоичков проследява цялостния генезис на латиноамериканската журналистика. Фокусирайки се върху т.нар. „periodismo narrativo“, появил се заедно с на модернизма в края на XIX в., той прави нова систематизация на референтните му представители, като предлага и нова трактовка на метафоричните приложения на женските архетипи в не-фикцията на региона - „майката“ като синоним на родината; „престъпницата“ и „вещицата“ като изразителки на родоотстъпничеството; „старицата“ и „добрата фея“ като паралел с модернизма; „девойката“ като олицетворение на бъдещето; „светицата“ като изразителка на народопсихологията в района; „прелъстителката“ като изображение на Латинска Америка. Предложената трактовка за женският образ като метафора на Латинска Америка е разгърната в два основни подхода – есеистичен и вулгаристичен. За да онагледи изводите си докторантът представя и 3 авторски таблици – на класиците на латиноамериканската литературна журналистика от периода на бума, на най-изявените съвременни латиноамерикански представители на литературната журналистика и на женските архетипи в латиноамериканската литературна журналистика.

II. 5. Операционалност на избраните методи за изследване

В своето изследване Владимир Стоичков съпоставя особеностите на 19-те държави, които се вписват в параметрите на Латинска Америка с официален език испански, като прави систематизиран обзор върху постиженията на латиноамериканската традиция в литературната журналистика. От друга страна, чрез дамското присъствие в литературната журналистика, той анализира политическата и социалната реалност на даден регион. В такъв смисъл избраният от докторанта компаративно-аналитичен подход към темата е операционален и релевантен.

II. 6. Създаване на нови класификации, методи, технологии, и т. н.

Научното изследване, направено от Владимир Стоичков, създава нова класификация, очертаваща една непозната глава от историята на световната журналистика, която може да послужи за база на бъдещи изследвания и разработки, с цел задълбочаване на

познанието в тази посока. Особената заслуга на изследването обаче е в межкултурния му компаративизъм, обхващащ сравнителната съпоставка на феномена на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка.

II.7. Коректност при събирането, обработката и анализа на емпирични данни

Научното изследване стъпва върху респектиращ с обема и комплексността си емпиричен материал. То би могло да бъде оценено като професионално, обобщаващо и систематизиращо отделните периоди в развитието на латиноамериканската публицистика. Анализът и обработката на текстове от жанра на не-фикцията са направени с изключителна коректност и осъзната научна отговорност към открояването на онези автори и издания, оставили видима следа в световната журналистика.

II.8. Достоверност на материала, върху който се градят приносите

Приносите на настоящата докторска дисертация се градят върху авторите и творбите, използвани в анализа на резултатите. Владимир Стоичков определя водещите издания и източници за литературна журналистика в Латинска Америка според продажбите на книжния пазар, както и на броя читатели на електронните версии. Предложеният списък с най-изявените имена и творби от периода на така наречените „Хроники от Индиите“ е широкообхватен и коректен. Проведени са и самостоятелни интервюта с гватемалския писател и литературен журналист Родриго Рей Роса, както и с перуанския писател и Нобелов лауреат Марио Варгас Лъоса.

II.9. Получаване и доказване на нови факти

Владимир Стоичков включва непознати до момента у нас латиноамерикански автори и творби, като например Мартин Капарос, Лейла Гериеро, Хуан Вижоро, Алберто Салседо Рамос, Леонардо Аберкорн, Сусана Виенер и други, които през последното десетилетие маркират нов латино „бум“ в съвременната световна журналистика. Авторът успява да създаде своеобразна публицистична карта на Латинска Америка, включваща най-значимото в жанра от испаноезичните територии от Мексико до Патагония, както и да посочи съвременните тенденции на испаноезичната публицистиката в Латинска Америка.

II.10. Получаване на факти, потвърждаващи известни вече теории, трактовки и т.н.

Владимир Стоичков прави систематизиран обзор на отделните периоди в развитието на латиноамериканската испаноезична публицистика, като акцентира върху най-значимите автори, техните теми и водещи заглавия, обогатили световната журналистика с новаторския си подход към темите. Също така отделя специално внимание на ролята на публицистиката като историческо свидетелство от Латинска Америка и влиянието ѝ в тенденциите на съвременната журналистика и литературния пазар.

II.11. Библиографска осведоменост

Представените 122 източника, както на български, така и на испански език показват, че дисертантът има компетентността да интерпретира и представя аналитично широка палитра от научна библиография. Цитираните източници са представителни за изследването от автора научно поле, отразявайки интердисциплинарния характер на анализа и съвременните му търсения.

II.12. Съобразеност с композиционните изисквания към дисертационния текст

Дисертационният текст е композиран в следната структура – резюмета на български,

английски и испански, въведение, пет глави, заключение, приноси на изследването към темата, библиография и три приложения. Структурата му е проходима и балансирана. Първа и втора глава са постановъчни, представяйки геополитически контекст на появата и развитието на литературната журналистика в Латинска Америка, както хронологически, така и жанрово. Обзорът на феномена на модерната испаноезична публицистика в Латинска Америка е методологично предпоставен, като се има предвид проследяването по-нататък на нейните представители и очертаването на тенденциите в периода от т.нар. „бум“ до днес и резултатите от техния анализ. Подобна съпоставка е релевантна, като се има предвид, че 19-те страни в региона се отличават и с някои общи характеристики. Трета глава представя методологията на изследването и инструментите за обработка на събраните емпирични данни. Същинската част на изследването е представена в четвърта и пета глава. В четвърта глава се определят най-ярките представители и водещите теми и тенденции на латиноамериканската испаноезична публицистика в избрания период, а в пета се изследва дамското присъствие (авторки и персонажи) в латиноамериканската публицистика, като отражение на социалното и политическо развитие в региона. В тези две части от дисертационния труд авторът прави и анализ на получените резултати, представя изводите и обобщенията, ограниченията на изследването, както и на възможностите му за бъдещо развитие и разширяване. Подобна балансирана структура отговаря напълно на композиционните изисквания към дисертационния текст.

II.13. Оценка на езиково-стиловите качества на изложението и на степента на отклонение от книжовните граматични, правописни и пунктуационни норми

Текстът на дисертацията се отличава с много добър език и стил, въпреки че авторът от дълги години живее и работи в друг континент. Изложението е ясно, систематизирано и не се отклонява от книжовните граматични, правописни и пунктуационни норми.

II.14. Оценка на съответствието на текста на автореферата с текста на дисертационния труд

Представеният автореферат, приложен към документацията, е с обем 35 стр. и съдържа необходимите научни реквизити, а именно: обект и предмет на научното изследване, научни хипотези, научни цели и научни задачи, получени научни резултати. Авторефератът отговаря на техническите и нормативни изисквания и коректно представя същността на дисертационния труд, както от гледна точка на съдържанието, така и по отношение на изведените приноси.

III. Приноси на дисертационното изследване

III. 1. Характер на приносите: новост за науката (нови теории, хипотези, методи и др.); обогатяване и критически анализ на съществуващи знания; приложение на научни постижения в практиката, реализиран ефект.

Основният принос на дисертационния труд е в създаването на нова концептуална рамка на латиноамериканската испаноезична публицистика през последните шест десетилетия – от периода на „бума“ до наши дни. Този научно-приложен принос може да бъде разгледан от два аспекта – първо, като критически анализ на слабо изследвана и съответно непозната глава от историята на световната журналистика. Анализ, определящ както най-ярките представители и водещите теми, така и тенденциите на латиноамериканската испаноезична публицистика в избрания период. И второ, като сравнителен анализ между класическите женски архетипи и тяхното приложение в латиноамериканската литературна журналистика, отразяващо социалното и политическо развитие в региона.

III. 2. Оценка на авторското участие в получаването на приносите в дисертационния труд и на публикациите по него;

Използвайки количествени и качествени методи за набиране на информация и анализ от специализираните източници, Владимир Стоичков прави ценни авторски констатации, базирани на широкообхватният емпиричен материал. От една страна относно женските персонажи в латиноамериканската литературна журналистика като метафорична проекция на местното светоусещане, той извежда шест вида женски архетипа в не-фикцията на региона. От друга страна авторът създава своеобразна публицистична карта на Латинска Америка, включваща най-значимото в жанра от испаноезичните територии.

III. 3. Оценка на възможностите за използване на получените резултати.

В качеството си на преподавател по „Разказвателна журналистика“ в еквадорския университет „Универсидад Техника Партикулар де Лоха“, авторът оползотворява получените резултати от дисертационния труд много находчиво с изработването на авторски виртуален пътеводител. Той е озаглавен „Periodismo Narrativo. Guía didáctica“ (Разказвателна журналистика. Дидактически гид) и е публикуван с логото на Университета. Този пътеводител може да бъде използван както от студенти, така и от бъдещите изследователи на латиноамериканската литературна журналистика. Направените в дисертационния труд констатации и приносните моменти биха могли да бъдат използвани като отправна точка за бъдещи изследвания в областта на публицистиката като историческо свидетелство от Латинска Америка.

IV. Бележки и препоръки

IV.1. Мотивирано предложение за насоките на по-нататъшна работа на докторанта с цел подобряване на представения труд

Що се отнася до насоките за по-нататъшна работа върху представения труд би могло настоящото проучване да бъде разширено, като се засили компаративно-аналитичния подход към тенденциите в публицистиката в региона. Трудът би спечелил от изчистването на множеството коректорски грешки в текста и позоваването на нерелевантни източници като Wikipedia например. Издаването на направеното изследване би било от полза за широк кръг читатели – както за научните среди в сферата на теория на журналистиката и медиите, така и за студенти, за действащи практики в сферата на професионалната журналистика, а също и за читатели с вкус към богатата продукция на текстовете от жанра на не-фикцията в Латинска Америка.

V. Публикации и участия в научни форуми

В периода 2006–2018 г. Владимир Стоичков публикува три романа на български език и един на испански език, сборник от разкази на испански език, биография на Освалдо Мора на испански език, автор е на глава от книгата „Образ, разкази и средства“, издадена

от престижното научно португалско издателство RIA Editorial, озаглавена „Литературна журналистика във времето на Фейсбук“, на испански език. Заедно с това, докторантът е представил за защитата си дванайсет научни публикации по темата на дисертацията, публикувани в печатното издание на списание „Икономист“, франчайс на английския „The Economist“ и в онлайн изданието за изследвания, анализи, критика Медиите на 21 век. Всичко това показва дълготраен и задълбочен интерес към научния проблем и международен отзвук на провежданото от него изследване. Считаю, че са изпълнени изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл. 5, т. 5. Що се отнася до минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3, те са изцяло покрити.

III. Заключение

Рецензираният труд запълва важно научно поле – изследване на латиноамериканската испаноезична публицистика от периода на зараждането на новата журналистика през 60-те години на миналия век до съвременността. По него е работено детайлно, с фокус върху ролята на публицистиката като историческо свидетелство от Латинска Америка и влиянието ѝ в тенденциите на съвременната журналистика и литературния пазар. Отделено е специално място и на дамското присъствие в литературната журналистика като отражение на социалното и политическо развитие в региона през последните шест десетилетия. Изведените приноси моменти на докторската теза ми дават категоричното основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Владимир Стоичков образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Чуждестранна журналистика), за дисертационния му труд „ЛАТИНОАМЕРИКАНСКАТА ИСПАНОЕЗИЧНА ПУБЛИЦИСТИКА ОТ СРЕДАТА НА XX ВЕК ДО ДНЕС“.

Дата: 10.07.2022 г.

Рецензент: доц. д-р Светлана Станкова